

delegenda, feriendæque anathemate, quæ sub pietatis nocet velamine, quàm alterius, ejus venenum, vel spurcitia in aperto est. Quantumcunque demum fraudulentus error fuerit, lata contra eum damnationis sententiâ, nullum deinceps facile decipit, corrumpit, ac pertrahit in exitium, nisi volentem. Damnata enim hæres, qui in posterum fugiendi sunt, novimus; quos nempe obstinatos Ecclesiæ definitionibus viderimus refragari. Contra hos ab Ecclesia monemur verbis S. Leonis Pontificis serm. 4. in Epiphaniâ: *Nihil cum hujusmodi hominibus commune sit cuiquam Christiano: nulla cum talibus habeatur societas. . . . Neminem fallant discretionibus ciborum, sordibus vestium, vultuumque palloribus. Non sunt casta jejunia, quæ non de ratione veniunt continentia; sed de arte fallaciæ: hæcenus nocuerint incautis, hæcenus illuserint imperitis: post hæc nullus excusabilis erit lapsus.*

Denique pronuntiandi sententiam, circa Quæsnellianas *Observationes*, & collectos ex eis articulos singularis imposita fuit Sedi Apostolicæ necessitas, ob gravissima Episcoporum inter se dissidia, invicem erroris, hæresisque accusantium; quæ, cum aliis auctoritatè Serenissimi Delphini, atque ipsius Christianissimi Regis, tentatis frustra remediis, terminari non posse omnes perspicerent, ad Pontificem à Rege, ab Episcopis recursum, ut suâ auctoritate motus compesceret, atque supremo judicio destineret veritatem, errores proferberet. Potuitne Christi Vicarius in tanto florentissimi Regni discrimine, in tanta Religionis, atque Ecclesiæ necessitate, tot Episcoporum, & tanti Regis vota precesque contemnere, denegando postulatum tanto ambitu, tot rationibus necessariam sanctionem?

Mitius quidem remedium sopiendis dissensionibus, ac sistendo hæreseos progressui CLEMENS XI. excogitaverat, damnationem folius libri, iis additis censuris, quæ fallacissimæ doctrinæ destruerent auctoritatem. Hæc Sedi Apostolicæ providentia sufficere quidem omnibus debuerat Romanæ Ecclesiæ obedientibus filiis, ut librum abjicerent, & quidquid ex eo fortè didicerant Ecclesiæ dogmatibus non consonum, protinus abdicarent. Verùm ex ipso remedio, unde corrigi debuissent novitatum studiosi, redditi sunt ferociiores; & primùm auctoritate Regis Christianissimi Sedem Apostolicam adigi quodammodo voluere, ut Propositiones, quas censuris adeò gravibus perstringendas censuit, distinctè exhiberet. Persuaserant nempe sibi, aliisque persuadere conati fuerant, nihil ex quatuor *Observationum* voluminibus

proferri posse, cui tam horrida censurarum congeries conveniret. Ipse Eminentissimus Noaillius optaverat ostendi sibi à CLEMENTE XI. Propositiones censurâ dignas, ut posset ex tanti Pontificis institutione proficere. Quin serium esset tanti Antistitis desiderium dubitare Sanctissimus non poterat, ideoque tantorum virorum votis dari oportuit novum *Observationum* Moralium examen, & Propositionum ex iis excerptarum trutinam priore magis operosam. Hinc profluxit tot Propositionum distincta exhibitio, & solemnior censura, cujus necessitatem Pontifici maximo quodammodo inevitabilem impositam quis sapiens facile percipit. Ita si debita olim Urbani VIII. contra Jansenium Bullæ præstita fuisset obedientia, cum librum noxium manibus Fidelium eripi prudens Pontifex voluit, distincta quinque hæresum ex eo desumptarum expressio, atque condemnatio videri potuisset non necessaria; verùm ex benignitate Sedi Apostolicæ crescens refractoriorum audacia, ad remedia tandem compulsi ipsi quidem minimè honorifica; sed magis necessaria Ecclesiæ quàm ut omitti possent, aut suspendi diutius. Priorem CLEMENTIS XI. contra pestilens *Observationum* Moralium opus sententiam hic integram Lector accipiat, ex cujus contemptu, & impugnatione publica, instigante Novatorum petulantia intolerabili, accedentibus, ut dixi, Regis Christianissimi precibus, Gallicanorum Antistitem, etiam Parisiensis Archiepiscopi votis, occasio & necessitas Constitutionis UNIGENITUS orta est. Prior autem sententia tenoris erat sequentis.

CLEMENS PAPA XI.

Ad perpetuam rei memoriam.

UNIVERSI Dominici gregis cura humilitati nostræ cælitus demandata Nos urget, ut Sacrarum Scripturarum, quibus potissimum Ecclesia Catholica pascitur, & nutritur, puritati, & integritati custodienda sedulo advigilemus, ac Christianifidelium animas pretioso ejus sanguine redemptas, pravis, atque fallacibus docentium, quæ non oportet, institutionibus decipi, aut à via veritatis abduci minimè patiamur; salutaribus enim Veterum Patrum documentis instrui-mur, perversâ petulantium ingeniorum interpretatione de Evangelio Christi fieri Evangelium hominis, & in populi Dei seductionem, & exitium cedere, si præsertim pietatis obtentu officinula parentur incautis, & Catholicæ venerationi, velut zizania in medio tritici, mala semina miscantur erroris. Cum itaque, sicut accepimus, in lucem prodierit liber quidam Gallico